

innoveren & innovatiegericht inkopen

Verander je perspectief. Vernieuw je inzicht.

Voor een rechtvaardiger en veiliger Nederland.

Stappenplan Van idee tot innovatiegerichte inkoop

Wow, jij hebt een goed idee voor een vraagstuk in je organisatie! Of je ziet een probleem dat schreeuwt om innovatie? Je hebt nieuwe tools, producten of diensten nodig, wil de ontwikkeling ervan stimuleren én die producten en diensten eventueel inkopen. Deze publicatie helpt je daarbij. Met een inspirerend stappenplan, een concrete procesflow en een verzameling tools die je helpt je idee verder te brengen.

FASE 1 Intern

STAP 1 Verken, verdiep je vraag en start

A problem well-stated, is a problem half solved.

Een scherpe vraagstelling is van groot belang voor succesvolle innovatie. Start daarom de verkenning van jouw vraagstuk met behulp van de flyer Vraaggestuurd werken in 7 stappen¹. Met deze 7 stappen krijg je je vraag helder, weet je de juiste partij(en) te benaderen, formuleer je het doel en de ambitie van je innovatie en breng je de rollen en verantwoordelijkheden van alle mogelijke betrokkenen in kaart. De strategische agenda², Strategische Kennis- en Innovatieagenda³ en het Strategisch Omgevingsbeeld⁴ van JenV kunnen je inspireren en helpen bij het formuleren van innovatievraagstukken. De documenten geven een goed beeld van de manier waarop jouw vraagstuk zich verhoudt tot maatschappelijke opgaven en lange termijn vraagstukken van JenV.

Vervolgens kan je aan de slag met het organiseren van een brainstorm waarbij je methodieken (bijvoorbeeld Ynnovate of Lego Serious Play) inzet. Deze methodieken helpen je de vraag achter de vraag beter in beeld te krijgen.

Zodra je voor jezelf de vraag helder hebt, organiseer je een inspiratiecafé. Daarbij pitch je je vraagstuk en vraag je relevante kennisinstellingen, bedrijven en overheden hierop te reflecteren. Over welke kennis beschikken de kennisinstellingen al en/of welke kennisopbouw is er nog nodig? Zijn er bedrijven die met nieuwe inzichten of opkomende technologieën innovatieve producten,

diensten en/of toepassingen ontwikkelen die een antwoord kunnen zijn voor je vraagstuk?

En heb je de Technologiescan van JenV⁵ al eens naast je vraagstuk gelegd? Vraag je in deze fase ook af of je in je innovatietraject ondersteuning wil van een zogenaamd triple helix facilitator. Triple helix facilitators hebben verstand van publiek-private samenwerking, weten hoe je buiten naar binnen haalt en hoe je kennisinstellingen en bedrijven betreft bij vraagstukken van de overheid.

STAP 2 Scherp je vraagstuk aan

Met de resultaten van de brainstormsessie en het inspiratiecafé werk je de beschrijving van je vraagstuk verder uit en scherp je het verder aan. Daarvoor vraag je deskundigen om advies en houd je rekening met politieke gevoeligheden. Je onderzoekt of buitenlandse overheden je vraagstuk eventueel al hebben opgepakt. Bijvoorbeeld via de Innovatie Attachés van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) op de ambassades. NEN ondersteunt in Nederland het normalisatieproces. Deze organisatie kan je helpen met informatie over de Europese en mondiale (normalisatie)context van jouw innovatie. Voorkom hiermee dat je het wiel opnieuw uit gaat vinden door aan te sluiten op de bestaande (veiligheids-, kwaliteits-, interoperabiliteits-)kaders.

Deze aansluiting op de 'systeemwereld' komt de marktacceptatie en schaalbaarheid van je innovatie ten goede. Maak een inschatting of de nieuwe

technologie, het nieuwe proces, of de sociale innovatie die jij voor ogen hebt, ook interessant is voor andere onderdelen binnen en buiten JenV. Je weet dan of jouw vraag breder leeft binnen de overheid. In dat geval kun je gezamenlijk optrekken en een (interdepartementaal) overheidsconsortium formeren. Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder. En samenwerking met andere overheidsorganisaties met een vergelijkbaar vraagstuk levert later immers ook mogelijk schaalvoordeel op bij de inkoop.

STAP 3 Organiseer een dialoog met kennisinstellingen

Praat samen met experts van de relevante kennisinstellingen verder over je vraagstukbeschrijving. Deze experts hebben vooraf naar je vraagstuk-beschrijving gekeken en hier schriftelijk feedback op geleverd. Zij bekijken bijvoorbeeld hoe jouw vraagstukbeschrijving zich verhoudt tot de laatste stand van de techniek, denken mee over specificaties en alternatieven. Het Innovatieteam kan met je meedenken over de opzet en organisatie van deze dialoog.

Herhaal stap 1 t/m 3 tot de beschrijving van je vraagstuk stevig staat.

STAP 4 Bepaal de marktstrategie

Bepaal van te voren hoe je bedrijven uit wil dagen om oplossingen te bedenken voor jouw vraagstuk. Dit wordt ook wel 'marktstrategie' genoemd. Bepaal samen met het Inkoopuitvoeringscentrum (IUC) welke marktstrategie het beste past bij jouw vraagstuk. Denk hierbij aan het maken van goede afspraken over afname en interesse bij andere overheden in het product. Wees transparant en maak duidelijke afspraken over de omgang met vertrouwelijke informatie. Gebruik de tool 'Aanbodgedreven innovatie'⁶ indien je zelf benaderd wordt door een marktpartij met een oplossing voor jouw vraagstuk.

- <https://www.innovateemintjenv.nl/onderwerpen/voorboordocumenten/brochure/2020/06/25/>
- <https://www.innovateemintjenv.nl/documenten/publicatie/2018/02/20/samen-werken-aan-veilig-en-veiligheid>
- <https://www.innovateemintjenv.nl/kennisopbouw/documenten/publicatie/2017/12/19/strategische-kennis-en-innovatieagenda>
- <https://www.innovateemintjenv.nl/2020/01/12/veilig-strategisch-omgevingsbeeld-oudst-ontwikkelen-en-participeren-op-jouw-idee>
- <https://www.innovateemintjenv.nl/documenten/brochure/2018/03/technologiescan-jenv/technologiescan>
- <https://www.innovateemintjenv.nl/onderwerpen/voorboordocumenten/brochure/2020/06/25/>

FASE 2 Extern

STAP 5 Consulteer de markt

In een marktconsultatie wissel je met geselecteerde bedrijven vrijblijvend en oriënterend van gedachten. Aan de hand van je vraagstukbeschrijving verken je gezamenlijk welke innovatieve producten en diensten zij voor jouw vraagstuk kunnen ontwikkelen, of welke bestaande producten en diensten met eventuele (kleine) aanpassingen geschikt zijn voor jouw vraagstuk. Je weet na de marktconsultatie beter welke mogelijkheden bedrijven op welke termijn tegen (globaal) welke kosten kunnen bieden om het vraagstuk aan te pakken. Je krijgt hulp van het IUC bij de opzet en organisatie van de marktconsultatie.

STAP 6 Ontwikkel een prototype of koop je innovatie in

Je scherpt het vraagstuk verder aan met de inzichten die je gekregen hebt uit de marktconsultatie. Als er al een product of dienst in de markt is die (met eventuele kleine aanpassingen) voorziet in jouw vraagstuk, volgt een aanbestedingstraject. Als er nog geen passende oplossing bestaat, ga je onderzoeken of er een prototype bestaat. Als het prototype er wel is, breng je het prototype verder. Als het er niet is, kun je een prototype laten ontwikkelen.

STAP 7 Goed gedaan!

Nu heb je voor jouw vraagstuk een innovatieve oplossing die je in de praktijk kunt gebruiken. Daarnaast heb je op een doordachte manier een innovatieproces doorlopen dat je helpt bij je volgende vraagstuk. Deel je succes en *lessons learnt* met je collega's en andere deelnemers.

Inspiratie Een greep uit de mogelijkheden

Samenwerking kennisinstellingen

JenV werkt veel samen met kennisinstellingen, zoals hogescholen en universiteiten. De TU Delft kent bijvoorbeeld zogenaamde Design Synthesis Exercises, waarbij studententeams onder begeleiding van professoren in 10 weken oplossingen bedenken en uitwerken voor opgaven van JenV. Studenten Games en Interactie van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht ontwikkelden in 2019 en 2020 games die het toekomstige werk van politieagenten en van rechters verbeelden.

TNO Kennis- en onderzoeksprogramma VPVM

Sinds 2017 is TNO strategische kennispartner van JenV. Binnen het Vraaggestuurde Programma Veilige Maatschappij (VPVM) worden kennisvragen vanuit het JenV domein samen met TNO vertaald naar toegepast onderzoek. Doel van het VPVM is om voor het justitie- en veiligheidsdomein relevante nieuwe kennis en technologie te ontwikkelen en deze te vertalen naar innovatieve oplossingen voor de praktijk. Onderzoekslijnen voor 2020 zijn: intelligence, terrorismebestrijding, versterking strafrechtketen, weerbare professional, nationale veiligheid, cyber security & societal resilience en technologieverkenningen. Wil je verkennen of jouw kennisvragen opgenomen kunnen worden in het VPVM? Stuur een e-mail naar het Innovatieteam JenV via innovatie@minjenv.nl.

Startups voor -maatschappelijke- JenV opgaven

JenV Hub-Startups: een innovatief samenwerkingsverband tussen het ministerie en startupbedrijven. In zogenaamde challenges zoeken JenV en startups samen naar innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Met de gezamenlijke innovatiekracht van startups en de experts van het ministerie vinden we in Startup in Residence

(SiR) programma's nieuwe initiatieven voor de soms ingewikkelde opgaven waar de samenleving en JenV mee in aanraking komen. De startup-officer JenV faciliteert SiR-programma's binnen het ministerie door deze te co-financieren, te begeleiden en zorg te dragen voor de verbinding tussen de overheid en de startupwereld. Voor meer informatie neem contact op met startups@minjenv.nl.

Aanbestedingstraject

Een aanbesteding maakt JenV bekend dat zij een opdracht wil laten uitvoeren en bedrijven vraagt om een offerte in te dienen om jouw vraagstuk op te lossen. In die offertes staat welke prijs het bedrijf voor de uitvoering van de opdracht vraagt. Op een datum die vooraf bepaald is, sluit de inschrijving en selecteert JenV het bedrijf dat de opdracht krijgt om een product of dienst te ontwikkelen voor jouw opgave.

Small Business Innovation Research Program (SBIR)

Een SBIR daagt ondernemers uit om maatschappelijke problemen op te lossen door nieuwe producten of diensten te ontwikkelen en op de markt te brengen. De SBIR is een competitie, waarbij de ondernemingen met de beste ideeën een opdracht krijgen voor een haalbaarheidsonderzoek. De ondernemingen met de meest kansrijke haalbaarheidsonderzoeken krijgen vervolgens opdracht hun product verder te ontwikkelen. De ontwikkelde oplossing kun je niet direct inkopen, hiervoor is een reguliere aanbesteding noodzakelijk.

Precommercial Procurement (PCP)

Op Europees niveau wordt de SBIR ook wel PCP genoemd. In tegenstelling tot de SBIR kent PCP een testfase. Bij PCP dien je na de testfase een reguliere aanbesteding te organiseren.

Innovatiepartnerschap

Deze aanbestedingsprocedure kun je gebruiken als na marktonderzoek blijkt dat de producten of diensten nog niet op de markt beschikbaar zijn, of als deze nog niet op het gewenste niveau presteren. Met de beschrijving van jouw opgave stellen bedrijven innovatieve oplossingen voor. Als het bedrijf klaar is

met onderzoeken en ontwikkelen, kan JenV direct de oplossing in commerciële volumes inkopen zonder een aanbesteding te moeten organiseren. Natuurlijk onder de voorwaarden die JenV en het bedrijf bij de start van het innovatiepartnerschap zijn overeengekomen. Meer informatie? Bekijk de folder Innovatie partnerschap⁷.

NEN Innovatiemakelaar

Normalisatie kan ingezet worden als effectief middel om het vertrouwen in, en de acceptatie van, innovaties te vergroten. In normen wordt door belanghebbers vastgelegd aan welke eisen en voorwaarden een product, proces of dienst moet voldoen. Aspecten als kwaliteit, prestaties, veiligheid, duurzaamheid, interoperabiliteit, werkwijze etc. zijn te herleiden tot specifieke nationale of internationale afspraken. Normen helpen om een vertaalslag te maken van onderzoeksresultaten naar concrete innovatieve oplossingen. Normalisatie creëert een breed draagvlak dat essentieel is voor het succesvol op de markt brengen van innovaties. Daarbij biedt normalisatie de mogelijkheid om 'ruimte in regels' te creëren daar waar (het testen van) innovatie niet binnen wet- en regelgeving past. Meer informatie is te vinden op de website van NEN⁸.

Octrooiencentrum Nederland

Octrooiencentrum Nederland, onderdeel van RVO, is dé octrooiverlener van Nederland. Met een octrooi bescherm je jouw uitvinding op een technisch product of proces door een ander te verbieden de uitvinding na te maken, te verkopen of in te voeren en wordt de innovatie gepubliceerd in de wereldwijde octrooidatabank Espacenet⁹. Als er sprake is van een vraagstuk dat om nieuwe technologie vraagt, kun je Octrooiencentrum Nederland¹⁰ raadplegen. Daarnaast kan je wereldwijd een 'inspirerend onderzoek' in de octrooidatabanken laten uitvoeren, waardoor je te weten komt welke technische oplossingen anderen over de hele wereld al hebben bedacht. Dit onderzoek levert inzicht, kennis en een mogelijk nieuwe insteek op voor je vraagstuk en voor bedrijven die aan oplossingen werken. Het bedrijf (of het bedrijvenconsortium) dat een oplossing kan bieden voor jouw vraagstuk moet nagaan of er inbreuk gemaakt wordt op intellectuele eigendomsrechten (IE-rech-

ten) en of het verstandig is om IE-rechten voor de oplossing aan te vragen. Ook kan je Octrooiencentrum Nederland benaderen over de afspraken die gemaakt moeten worden als bedrijven gezamenlijk gaan innoveren.

Technologie Ontwikkelingsbudget van Defensie

Het Technologie Ontwikkelingsbudget (TO budget) van Defensie is beschikbaar om de ontwikkeling van technologieën te stimuleren. Het doel is ontwikkeling van kansrijke, voor Defensie relevante technologieën in de zogenaamde Technology Readiness Levels 4 t/m 6. Voorstellen voor technologieontwikkeling komen van bedrijven, kennisinstellingen, universiteiten of hogescholen, of een combinatie hiervan. Het indienen van voorstellen kan het gehele jaar door. Appreciatie en besluitvorming vindt drie keer per jaar plaats: 1 februari, 1 mei en 1 september. Defensie begeleidt na besluitvorming de aanbesteding van de technologieontwikkelingsprojecten.

Horizon 2020/Horizon Europe

Horizon 2020 is het grootste subsidieprogramma ter wereld voor research, development en innovatie (€240 mln). Een van de onderdelen richt zich op veiligheid. Het doel is kennis en technologische oplossingen ontwikkelen voor de bestrijding van terrorisme, georganiseerde misdaad, crisisbeheersing, crisismanagement en grensbewaking. De Europese Commissie publiceert elk jaar zogeheten calls waar je aan kunt deelnemen. Als je een onderzoeksvoorstel wil indienen, is het noodzakelijk dat je Europese samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen en overheden opstart. Het laatste nieuws vind je in de JenV Connect Groep Horizon 2020 en Horizon Europe¹¹.

Hulp en advies nodig? Het Innovatieteam JenV en Inkoopuitvoeringscentrum (IUC) denken graag met je mee. Neem contact op via innovatie@minjenv.nl

⁷ <https://www.innovateemintjenv.nl/documenten/brochures/2020/06/25/processflow-innovatie-partnerschap>
⁸ <https://connect.nen.nl/Home/Detail>
⁹ <https://nl.espacenet.com/>
¹⁰ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/innovatie-ondernemen/octrooi-of-wel-patenten>
¹¹ <https://jenvconnect.nl/groups?search%5Bkeyword%5D=Horizon+2020+en+Horizon+Europe>

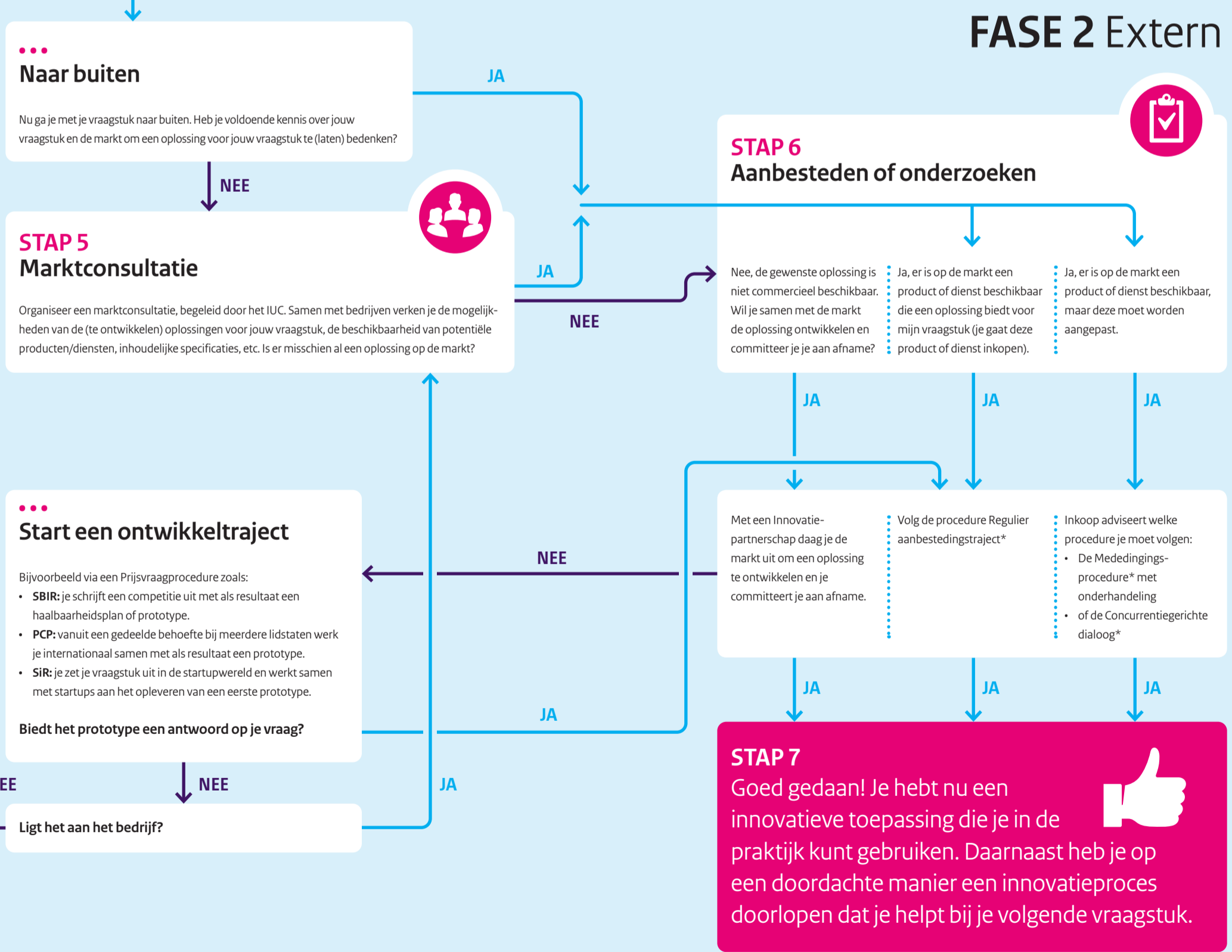

Procesflow Check je aanpak

FASE 1 Intern

FASE 2 Extern

* **Samenvatting van de drempelbedragen voor de Rijksoverheid voor leveringen en diensten t/m 31-12-2022 (De drempelbedragen worden elke twee jaar vastgesteld).**

- Tot €33.000 euro,-: eenvoudige onderhandse gunning;
- Van €33.000,- tot €139.000,- (drempelwaarde): meervoudige onderhandse procedure of nationale procedure;
- Vanaf €139.000,-; Europese aanbesteding voor diensten en leveringen.

Let op!

- Betrek tijdens het hele proces het Inkoopuitvoeringscentrum (IUC). Zij hebben de meeste kennis en ervaring.
- Controleer in elke fase of je innovatie niet in strijd is met het intellectueel eigendom. Bestaat het al en zit er patent op?